

МАРИЯ ВЕЛЧЕВА

СЪНИЩА

chitanka.info

В сръбското провинциално градче Н се провеждаше необичаен, за началото на XX век, съдебен процес. Преди около година тук бе пристигнала госпожица Симза — млада и красива циганка, която гледаше на карти и на кафе и само за няколко месеца успя да се забърка в един куп скандални истории. Мъжете пощуряваха по нея, а жените бяха вбесени, че една „никаквица“ върти всички на пръста си. Дълго търсеха обвинение срещу нея, докато накрая успяха да я изправят на съд за магьосничество. Причината беше абсурдна — след нейната поява мнозина знатни дами от местното „Женско дружество“ твърдяха, че са започнали да сънуват много ярки сънища, в които нещата се случват в някакъв паралелен свят, а животът им се е обърнал наопаки.

В залата на мировия съд те пристигаха, придружени от съпрузите си, а беше надошла и една пъстра тълпа, от разните слоеве на обществото, така че почти всички места вече се запълваха. Мъжете бяха облечени кои в по-елегантни, кои в по-смачкани костюми, а жените — в пищни рокли, с широкополи, богато декорирани капели. Във въздуха се носеше странна смесица от аромати на фини парфюми и дразнещи, евтини одеколони.

Отпред, на издигнат подиум, имаше поставена дълга маса, застлана с покривка от зелено кадифе. В единия ѝ край, точно срещу външната врата, седеше секретар, който водеше протокола и извикваше със силен глас свидетелите. Разсилният отваряше вратата и ги канеше да влязат, а после те минаваха по тесен коридор между дървените пейки и заставаха зад невисока катедра, за да изложат своите показания. Отстрани — на другия край на масата — се беше разположил едър полицаи, а отдире му стоеше изправена жена на средна възраст. Нейната задача се заключаваше в това да поднася дебела, поизтъркана Библия, върху която призованите се заклеваха, че ще говорят истината. По средата на масата бе мястото на съдията, а пред него, както си му е редът — малко дървено чукче на поставка.

На няколко крачки срещу полицаия, на разклатени столове нехайно се бяха настанили обвиняемата госпожица Симза, заобиколена от малка орда свои приятелки. Ярκο оцветените им носии се открояваха на общия пастелен тон от премени на гражданите, а на шиите им висяха гердани от едри златни пендари. Циганките мълчаха, а в погледите им се четеше отчуждение, примесено с изпита

меланхолия и тъга, сякаш душите им и сега се носеха като мъгливи облаци над зареяните кални друмища.

Когато камбаната на градския часовник отмерваше пет часа следобед, в задния край на залата се отвори малка вратичка. Секретарят чинно се изправи и извика:

— Станете! Влиза почитаемият съдия.

Всички последваха неговия пример, а разговорите замлъкнаха.

Мировият съдия беше ерген, среден на ръст, със замислено лице, на видима възраст около 35 години. За него се мълвеше, че е изчел повечето книги в библиотеката, знаеше се, че е написал кратка история на градчето, а в момента работеше над един роман, чието съдържание все още се пазеше в тайна. Той спокойно зае мястото си и се обърна към служителя:

— Хайде, господин Маркович, призовете първия свидетел.

— Да влезе госпожа Величкович! — разнесе се гласът на секретаря.

Хората отново насядаха, а разсилният отвори външната врата и повтори думите му.

Госпожа Величкович, вече на пенсионна възраст и доста понаедряла, се закле с не малка доза театралност. Съдията я подкани:

— Изложете накратко вашата жалба.

Тя кимна и започна уверено — види се, старателно бе подготвяла речта си:

— Животът в китното ни градче си течеше тихо и спокойно. Мъжете се занимаваха със своите занятия, а ние, домакините — с безбройните си obligations. В „Женското дружество“, на което имам честа да бъда председател, бяхме постоянно ангажирани — изнасяхме благотворителни концерти, за да съберем пари за...

— Госпожо Величкович, говорете по същество!

— Да, господин съдия! — Тирадата ѝ бе безцеремонно прекъсната, което ѝ даде да разбере, че трябва да премине директно към обвинението. — Тогава ще кажа, че след пристигането на госпожица Симза с нас започнаха да се случват странни неща.

— Какви по-точно?

— Амии... взеха да ни сполетяват злощастия! — После, за да не прозвучи глуповато, побърза да изстреля най-страшното си

доказателство. — Мъжът на госпожа Блажевич изчезна при неизяснени обстоятелства и никой все още няма вест от него...

— Ние знаем за съпруга на госпожа Блажевич! — магистратът намекваше, че е добре известно къде може да се е дянал въпросният господин.

Гласът ѝ стана злокобен:

— Зададе се страшен мор по добитъка...

— Стига! Ветеринарят вече разкри откъде идва заразата.

Съдията се обърна към посетителите в залата:

— Дамите от „Женското дружество“, и ред други граждани от нашето общество, заявиха на всеослушание, че са имали сериозни пререкания с госпожица Симза. Твърди се, че за да им отмъсти, нощно време тя се занимава с чародейство и ги кара да преживяват непоносими кошмари — душите им напускат тялото и се пренасят да странстват в един омагьосан свят.

— Спаси, Господи!... — Попът, леко разчорлен, с износено и позацапано расо, се беше промъкнал незабелязано на задните редове и тревожно се кръстеше. Множеството се извърна към него, а няколко души също се прекръстиха.

— Ние ще изслушаме внимателно показанията на свидетелите, които се явиха, за да се постареем да разберем основателни ли са обвиненията, които се отправят към госпожица Симза.

Съдията отново премести погледа си към потърпевшата:

— Споделете ни по-конкретно, вие от какво се терзаете?

— Напълно сте прав, господин съдия! Аз сериозно пострадах от всичко, което преживях. Ще опиша подробно, а вие отсъдете.

Присъстващите неусетно се потопиха в мистичната атмосфера на нейния разказ.

— Една нощ сънувах, че съм кралица и тревожно се лутам из залите на двореца. Не си давах сметка каква е причината за моето безпокойство, докато в даден момент осъзнах, че всички трофеи бяха изчезнали от стените. Внезапно си припомних, че ме чакат в балната зала, където се подготвяше маскарад за началото на ловния сезон. Тръгнах с бързи крачки нататък, обаче се сетих, че нямам маска. Понечих да се върна, но някаква стара жена, която разнасяше овехтяла кошница, ме спря и ми рече да бръкна в нея и да си извадя маска, без да поглеждам. Възразих, че маската трябва да ми подхожда и затова

желая да си я избира сама. В очите ѝ се появиха присмехулни искри, тя извърна лицето си към мен и тайнствено промълви, че маската сама ще ме избере и ще ми приляга повече от собствената ми кожа!

Учудена от думите ѝ, наполовина подтиквана от любопитство, но и все още скептична, бръкнах в кошницата и започнах да опипвам предметите в нея. Опитвах се да сдобия, макар и бегла представа за тях, съдейки по формата и размерите им. А те сякаш бяха живи създания, от плът и кръв — разбягаха се, разшаваха се и дори ми се стори, че започнаха да издават звуци — някои наподобяваха воя на вълци, други — жалното блеене на кози, а трети — грозното грачене на гарван. „Бръкни по-дълбоко“, промърмори старицата, а очите ѝ светнаха с още по-голямо задоволство, все едно овехтялата кошница бе ракла пълна със скъпоценности.

Нещо се вкопчи с нокти в ръката ми и аз я издърпах с вик — тя здраво стискаше препарирана птица с окраска, преливаща от ярки багри. Или птицата стискаше мен? „О-о, райска птица!“ — промърмори бабичката с невярващ глас и изненада, която се четеше в погледа ѝ. Но после ненадейно се сепна и забързано ме подкани: „Хайде върви, какво се мотаеш! И без друго си закъсняла!“. Погледнах птицата — имаше големи одухотворени очи, но беше напълно безчувствена. Тогава си помислих, че жената е луда. Или... може би, точно тя е откраднала ловните трофеи и сега искаше да набеди мен. Извърнах се рязко, за да я хвана и заведа пред краля, но тя беше изчезнала! След кратък миг на двоумене, тръгнах към балната зала. По пътя се загледах отново в красивата маска и едва сега забелязах, че от опашката ѝ се подаваше малка пръчица. Щом я доближих до лицето си, тя се прилепи и се срасна с кожата ми, а аз цялата сякаш се превърнах на пъстроцветна птица.

Когато отворих вратата, се озовах не в разкошен салон, а на някаква приказна горска поляна — придворните дами, херцогините и баронесите бяха насядали по клоните на дърветата, предрешени като екзотични птици; камериерките и дойките — надянали кожи на диви котки, лисици и невестулки; а младите слугинчета — в костюми на сърненца или зайци. Особено неприятната главна готвачка, една възрастна сплетница, пълзеше кротко по тревата в коруба на костенурка и само злобните ѝ игриви очички, разкриваха истинската ѝ същност.

Мъжете ги нямаше никъде?! А и на никого, като че ли, не му хрумваше да се поинтересува за тях!

Гората ехтеше от живот, чуваха се радостните викове на девойки, зашеметени от виното и опиянени от загадъчната светлина на луната, която плуваше зад сините облаци и разпръсваше лъчите си върху гладките речни камъчета. А те блестяха в различни цветове под повърхността на кристалночистата вода и ѝ придаваха розови, зелени, сини и златни оттенъци.

По едно време луната изчезна зад облаците и се изви силен вятър. Той профуча между клоните на дърветата и нежната ни гола плът затрепери от студ. Прокрадна се някакъв смътно доловим страх — зениците ни се разшириха и погледите ни станаха боязливи, подобно на птица, която усеща, че някой се приближава към гнездото ѝ, макар все още да не го вижда. Жените потръпнахме в очакване на нещо неизвестно — възбуда премина през телата ни и ги накара да настръхнат. Бяхме колкото изплашени, толкова и развълнувани. Гората притихна. Ние затаихме дъх и пулсът ни замря в гърдите. Този миг ни се стори безкраен. Когато, след известно време, решихме, че няма нищо тревожно, се успокоихме и замаяни от приятното вино, което притъпяваше сетивата ни, отново изпаднахме в сладостни забавления.

Неочаквано от гората се появиха ловци. Те пристъпваха бавно зад храстите и се прицелваха безпощадно в нас — сякаш не забелязваха, че сме жени, а ни вземаха за истински животни. Дамите се ужасиха и захванаха да пицят, но от устите им, вместо нормални човешки звуци, се разнесоха птичи крясъци, вой и рев на диви зверове, което още повече настърви преследвачите ни.

Точно когато един от стрелците опъна тетивата на лъка си, за да ме прободe с острата си стрела, аз се събудих с пронизителен вик.

Съдията се беше облегал на лакътя си и следеше историята съсредоточено, но в лицето му прозираше известно недоверие. Когато тя привърши, се изправи и отрони тихо:

— Можете да седнете!

Госпожа Величкович се запъти към едно от малкото останали празни места, а той отново се обърна към секретаря:

— Поканете следващия!

— Да влезе госпожа Стоянович!

Госпожа Стоянович отдавна бе загубила съпруга си, но в дрехите ѝ, все още, преобладаваха тъмните нюанси. Малкото аксесоари, които носеше към тях, обаче бяха подбрани изискано, с умел артистичен вкус. Съдията я запозна с решението си да бъдат изслушвани предимно мъчителните халюцинации на тъжителките и затова я помоли просто да разкаже съня си.

Вдовицата имаше мелодичен глас, наситен с топло очарование.

— Седях на терасата и се бях унесла да шия гоблен. Наведена над него правех ситни малки бодове, когато към три следобед започна да вали. Времето бе някак мрачно, неприветливо, но аз продължих да работя, докато дъждът ромолеше покрай мене. Ненадейно се извиваше силен вятър и дъждът се усилваше, което ме караше да надигна глава от гоблена и да се загърна по-плътно в шала си. Вятърът събори всичко, което беше наредено по масата — сервиза ми за кафе, вазата с цветя, цигарите — всичко се разхвърча на различни страни. Порцеланът се счупи, чашите се претърколиха назъбени по пода, кафето се разля и цялата атмосфера заприлича странно на художническо ателие. Не обърнах внимание — знаех, че когато се опитам да наредя нещо никога не се получаваше. В света нещата по принцип нямаха установен ред и не беше сигурно кое къде точно трябва да стои, така че редът, дори в моите вещи, ме объркваше повече, отколкото безпорядък. Естетиката, композирана от природата, беше много по-креативна от всяка красота, която човекът можеше да сътвори.

Бях загубила представа за времето, когато нещо падна до мен, издрънча на цимента с глух метален звук и отскочи, както голяма капка дъжд се удря в ламаринен покрив. Главата ми инстинктивно се завъртя в тази посока и съзрях на земята да лежи златна монета. Вдигнах я и се огледах нагоре към небето — по диагонал се падаше една стара къща, в която отдавна не живееше никой. Тя по-скоро приличаше на обор за животни, отколкото на човешка обител — тухлите бяха неизмазани отвън и между тях стърчаха сламки, запълващи процепите. На прозореца стоеше господин с черна коса, лъщяща като намазана с боя мъжка обувка, а отстрани на темето му стърчаха няколко непригладени косъма. Господинът притежаваше два дълги мустака, спускащи се около устата му като тънки усукани въженца във форма на железен светилник и предъвкваше най-незаинтересувано края на масивна четка

за рисуване като крава, преживяща овес, изпаднала в сладостно забвение. За разлика от кравата, зареяла празния си поглед в небитието, господинът обаче ме гледаше съсредоточено и сякаш очакваше моята реакция. Когато очите ми, след краткото блуждаене около лицето му, накрая се фиксираха върху неговите, той вдигна едната си вежда, а крайчетата на устните му се изкривиха в закачлива усмивка:

— Ето една монета за прекрасния ми модел! — каза той, изваждайки четката от устата си с театрален жест все едно беше дебела дървена лула.

Думите му идваха като през някаква мъгла и ми трябваша няколко секунди, за да ги проумея или по-скоро те да проникнат в съзнанието ми обвито сякаш в пелена от нереалност. Захвърлих жълтицата с всичка сила обратно към този нещастен шегаджия, който се опитваше да се подиграва с мен. Бих се зарадвала, ако успеех да го улуча по самодоволната физиономия, но, уви, женският ми размах не беше достатъчно точен и монетата не можа да стигне до желаната цел. Тя прехвърли оградата на балкона му и се удари тъпо на около двадесет сантиметра под дървената гредка на прозореца, отскочи от стената, падна в градината ми и се затри от поглед в лехата с тикви, обрасла с високи плевели. Наблюдавайки ожесточението, изписало се на лицето ми, докато жълтицата летеше устремена към него, като торпедо към вражеския лагер, и бързината, с която възторгът ми помръкна след опита за неуспешно покушение, господинът се разсмя още по-гръмогласно:

— Е, не изпадайте в ярост, госпожо. Наистина заслужавате и повече пари, но за съжаление не разполагам с такива! — при което обърна джобовете си и изпразни показно съдържанието им.

Аз си вирнах леко носа, в опит да демонстрирам презрението си над долнопробния му вкус за шеги и тръгнах към стола, за да довърша гоблена си. По пътя полите ми се разфучаха заплашително, издути от внезапния порив на вятъра, който се блъсна в тях като в корабно платно по време на морска буря.

— От друга страна има голяма вероятност догодина да поникне цяло дърво с жълтици на мястото, където падна с неблагодарност единствената ми златна паричка — каза той и избърса една невидима сълза, а после си издуха силно носа в бяла копринена кърпа и я прибра

обратно в джоба. — Но вие не унивайте! Ще берете богата реколта, ако не от непрекопаните ви тикви, то от моите жълтици! Ще капят като зърна кехлибарено грозде в лехата, а после и в престилката на полата ви!

Нещата, които казваше бяха смешни, но кой знае защо лицето ми придоби студения цвят на мраморно бял шахматен топ, докато скулите на бузите ми се сдобиха с издайнически червен цвят — почувствах, че се появиха два малки алени кръга и че заприличвам на нарисован с руж клоун, който вместо да се смее, свива плътно устните си, за да не избухне. Той продължи:

— Наистина намирам, че бихте могли да позирате в ателието на някой известен художник, защото от вас ще излезе перфектен модел. Положително, вашите рядко срещани качества ви правят идеална за тази нелека работа.

Изглежда тонът му беше омекнал, защото искаше отново да си възвърне изгубеното ми внимание. Помислих си, че може би се е мъчел да ме впечатли с нескопосаното си чувство за хумор и сега, когато е видял, че не успява, е сменил стратегията.

А може би се опитваше да ме съблазни по един хитър начин, като прикриваше истинските си намерения, показвайки, че не се интересува от мен и оскърбявайки моето достойнство, за да хукна аз след него, да му се доказвам, докато той се прави на недостъпен и груб и ме оставя да се оплета сама в ловките му примки? Сигурно ме е наблюдавал от седмици и е плел изкусно мрежата, с която да ме залови? Е, не беше такъв хитрец за какъвто се мислеше — дори се оказа много по-предвидим и прозрачен, отколкото очаквах, което малко ме разочарова, ако трябва да бъда искрена. Сега аз щях да го накажа за дързостта му, защото бях прозряла коварния му замисъл. Естествено имаше малък шанс отново да греша, което щеше да ме доведе до още по-голямо унижение — подозрението накара двете ми вежди да се извият в дъги, сякаш крилата на орел, спускащ се стремглаво към плячката си. С навъсен поглед и рязък тон го попитах:

— Какви качества? — всъщност тайничко се надигаше женската ми гордост, която обичаше да се храни с мъжкото възхищение. Затаих дъх в очакване на това индиректно признание в любов, което щеше да ме превърне от жертва в хищник, тържествуващ сега над месата на този разгонен глиган.

— Ами, толкова сте скучна и безинтересна, че може да стоите с часове, подобно на препариран бухал и да не помръдвате от мястото си. Наистина съм изненадан от вашата липса на каквото и да е желание да вършите нещо, освен да съзерцавате дъжда и да мълчите. Жена, която няма никаква енергия.

— Не съм съгласна с вас. Аз шия гоблен. И ако не съм ви интересна, защо тогава сте избрали да ме рисувате?

— Точно това е, мила моя, че аз съм нетрадиционалист и винаги избирам да рисувам неща, които на пръв поглед изглеждат безинтересни. Ако ви бях нарисувал такава, каквато сте със сигурност моята картина нямаше да стане никакъв шедьовър — щеше да е просто едно мъртво изображение, в центъра на което стоите вие — една попрецфтяла роза.

— За какъв се мислите? Как си позволявате да ми говорите така?

— Но момент, мадам, нека да завърша, позволете ми. Аз съм необикновен художник, защото аз не рисувам просто образи, но аз рисувам същността на предметите и хората — аз рисувам техните души, мадам.

— Душа? Вие луд ли сте? Как може да нарисувате душата ми — тя е невидима?

— Грешите, госпожо! Елате да погледнете вашия портрет, ако не ми вярвате!

Бях силно развълнувана, но не давах на възбудата да ме превземе, защото знаех, че има голяма вероятност да се разочаровам. Налагаше се да се държа като истинска дама, за да не позволя на този непознат да продължава да ме шантажира. Не трябваше да се показвам прекалено заинтересувана, беше възможно отново да се хвана в капана на неговото остроумие. От друга страна, този път той ми прозвуча сериозно — дори изражението му се беше променило и напълно подкрепяше думите му. Накрая естественото ми женско любопитство надделя над всякакви задръжки и аз тръгнах, стараейки се да не го издавам, вървейки бавно с умерени крачки, а сърцето ми прескачаше в гръдния кош като хванато натясно врабче. Заобиколих оградата и пристъпих през прага на студената, мрачна постройка, превърнала се в обител на този чудак.

С прекрачването усетих хлад и се загърнах по-плътно в елегантния си дантелен шал. Пред мен се издигаха каменни стълби,

водещи към втория етаж. А той от своя страна се намираше точно под таванската стая, в която се бяха настанили да живеят гълъби. Те придаваха уютна атмосфера с постоянното си ходене напред-назад, което се чуваше като пукане на съчки в огъня, или честите им семейни кавги, прочувствените им молби за късче хляб, когато бяха гладни и любовта, с която се пощеха или си гукаха, щастливо притиснати един в друг, за да им е по-топло.

А, ветровете — зимни и есенни — нахлуваха през процеците на покрива, увиваха се около неговите подпори и съскаха като усойници.

Художникът изхвъркна от стаята с широко отворени ръце и се затича надолу по стъпалата с лудешки смях, прекъсвайки самотните ми размишления. Ризата му беше разкопчана на гърдите откъдето стърчаха косми, а захабените му бели панталони бяха намачкани като разгънатата скица, след като е била хвърлена в кошчето за боклук. Издърпа ръката ми изпод шала, приведе се ниско напред, като за поклон, и я целуна най-тържествено.

— Моля, заповядайте! Извинявам се за неизрядния ми външен вид, както и за безпорядъка в ателието, но в своя защита ще кажа, че очаквах вие да пригответе голяма кошница сладкиши и вино, с които да ме почерпите като новопристигнал. По такъв начин щях да разполагам с малко повече време да се облека, избърсна и да разчистя, но, уви, нищо не протича така, както си го представяме в нашите глави. От друга страна, това ми дава оправдание да не се чувствам неудобно пред вас.

— И защо трябва да се чувствате неудобно?

— Защото, ако вие бяхте истинска дама, която спазва етикета, щяхте да пристигнете по друг начин и аз бих се засрашил да ви посрещна така, но сега се чувствам задължен, от вашите обноски, да изглеждам непорядъчно. — И той отново се разсмя. — Моля, чувствайте се като у дома си.

Качихме се на втория етаж, който бе приспособен на ателие. На едната стена стоеше камина с пепел от скоро горели дърва и със скромна украса от наредени отгоре ѝ горски шишарки. По дървения под се гонеха петна от неизчистен прах, като огнени зайчета, хвърляни от печката по тавана през нощта, а в два от ъглите, вместо завеси, висяха „тюлени“ паяжини. Постарах се да не разглеждам прекалено много, за да не изляза невъзпитана или пък да обидя домакина си, но

от друга страна се ядосвах на себе си, че съм толкова тактична след като той си позволяваше да пристъпва всички норми на доброто поведение.

Стативът, заметнат с нещо, напомнящо овехтялата престилка на стар касапин, с размазани по нея сини, жълти и червени петна, седеше кротко, без да досажда, близо до десния ъгъл на прозореца.

Бръчка на лека погнуса от мръсотията в ателието се беше образувала между очите ми, която художникът се направи, че не забелязва и ме попита с насмешка:

— Е, осмелявате ли се да видите какво лежи под повърхността на покривалото? Или... по-скоро се колебаете?

Събрах смелост да съм искрена, понеже разбрах, че с жалките си опити да се прикривам предизвиквах бурна разобличителна реакция на смях, която се стоварваше отгоре ми като ковашки чук и ме смазваше. Явно този човек наистина притежаваше дарбата да чете в душите на хората и ме караше по странен начин да се чувствам разголена пред него. Усещах инстинктивно, че няма смисъл да слагам фалшива маска, защото не можех да го заблудя, а единствено да го накарам да ме залее със студен душ на горчива ирония и язвителни подигравки. Да, той определено беше циник, но дори някой да ми предложеше восъчни тапи за уши, за да не го слушам, аз нямаше да ги приема.

— Да, така е — отвърнах равно.

Той, изглежда, реши да не ме изтезава повече и отметна внимателно покривалото, наслаждавайки се на моята реакция, докато картината бавно се откриваше пред зора ми.

Ще кажете — на пръв поглед нищо интересно: Седях на терасата, загърната в шал от фина жълта дантела с голямо, изящно цвете, забодено над дясното ми ухо. На коленете ми лежеше кръгъл гергеф с лицето на св. Анна, наполовина извезано върху него. Имах навик да не купувам дървени икони, а да пошивам библейски сцени и персонажи върху гоблени. Едната ми ръка беше застинала във въздуха, държаща игла с копринен конец. Небето навъсено в сиво-синьо и цялата атмосфера — мрачна. Бях наклонила главата си на една страна, а в устремения ми към неизвестността поглед се четеше болка, примесена с романтичен копнеж.

Лице, чиито контури бяха стегнати от една невидима вътрешна тъга и само пламъкът на надеждата, който гореше в очите, успяваше да

разтопи острите, изсечени черти и да им придаде мекота. Потънала в безвремието на картината, аз щях да остана завинаги в едно сладостно очакване на бъдещето, изглеждащо по-красиво отколкото всяко друго бъдеще, което, най-вероятно, щях да изживея. Дъждът не спираше да вали косо покрай мен, а аз никога нямаше да го забележа.

Вятърът, непостоянен и изменчив, беше хванат за миг от вечността и изобличен — палавата му игра, която по невидим начин разтваряше нездраво закопчаните копчета на моята вдовическа яка или се подмушваше в полите ми и ги разбъркваше, разрошваше издайнически дългите ми старателно пригладени коси и караше бузите ми да поруменят от неговата милувка.

На пода още лежеше ваза с божури и момини сълзи, а в ъгъла се виждаше раздута паяжина, над която се беше разпънал паяк, разтегнал всичките си крайници до предела на своите възможности в страх да не отлети с нея, подобно на Дороти и нейната къща.

Съвършена имитация на нацърбена чаша и разляла се локвичка кафе, в която се търкаляше парче счупен порцелан, се беше появила върху платното. Ако човек поставеше картината до действителността, то той би се зачудил кое е истинската реалност — кое е било първо и кое е било създадено по негов образ и подобие.

Съдържанието на картината би могло да събуди възхищението на ценителя още от пръв поглед, но далеч не и да задържи вниманието му, ако в нея нямаше нещо необикновено! Човешкият ум бе позаинтригуван от тъмнината, отколкото от светлината и затова, ако една картина му предложеше само светлина, то той не би бил очарован задълго. Обратно, ако картината бе изцяло тъмнина, то той би бил озадачен и дори би му било неприятно, но рядко би я изхвърлил напълно от съзнанието си, защото светлината на ума му постоянно щеше да търси начин да я озари и, когато това се случеше, той би бил безмерно удовлетворен. За мен тази картина бе смесица от тъмни и светли петна, преплитащите се в полето на моето разбиране. А ето и нейната най-озадачаваща характеристика:

Всичко в нея беше счупено! Човек би казал, че таванът на Сикстинската капела се беше отлющил на множество ситни отломки, които някой след това е събрал и наредил в загадъчни изображения, без да може да ги слепи помежду им отново.

От дясната страна, по бузата ми минаваше широка цепнатина като белег, която напукваше всичко около себе си. Сякаш дълбока резка в земната кора, останала след земетресение. Дрехите ми бяха като нарязани парчета от различни геометрични фигури — триъгълници, квадрати и многоъгълници — които не бяха съшити помежду си — огромен брой малки частички, обединени от един общ наръфан контур. Кафето, разляло се по пода, също беше разграфено на части, подобно на неправилна мрежа на диаграма. Дори повърхността на тънката сребърна игла, чието острие проблясваше в полумрака, се беше натрошила на фини малки късчета, както обикновено се чупеха крехките коледни играчки за елха.

Паякът и неговата издута мрежа бяха като скачени образи от картина на Пикасо — едновременно се сливаха и разминаваха и изглеждаше, че всеки момент ще се разпаднат. Паяжината поразително напомняше пухкавата сфера на глухарче, миг, преди да се разлети на малки „парашутчета“, от силния порив на струята въздух, насочена от устата на игриво девойче в полята.

Розовите пъпки и бледите бяло-розови листа на божурите, окъпани в капки дъжд, се бяха залепили по неестествен начин на техните зелени стебла. Всяко цвете имаше глава, която стоеше някак изкуствено прикрепена към тялото му. Листчетата бяха изрязани, сякаш с помощта на тъничката човка на колибри, от меко и нежно разточено тесто за сладки. Изкусно подредени едно по едно, като многопластова торта, а в средата беше прибавен нектарника, който идваше да украси цветето, наместо миниатюрната фигурка на булка. Някак си обаче това обикновено на пръв поглед растение бе лишено от вътрешната си хармония — освен че всяка една от частите му бе сглобена и напасната болезнено и некомфортно, на него му липсваха тичинките!

Това нямаше как да се забележи, ако човек го гледаше отвън, но художникът беше направил така, че да разтвори сърцевината му и да открие вътрешността му пред погледа на наблюдателя. Определено божурът можеше да живее и без тичинки, но без тях изглеждаше несъвършен, беше изгубил завинаги своята самодостатъчност. Обречен навеки да чувства своята празнота, осъзнавайки недостижимостта на щастието, когато то е несподелено!

Идваше ми да извикам: — О, величави богове, по-завистливи и от хора, кой от вас отне единствената благодат, останала на това цвете, прокудено от райската градина? Кой от вас го раздели на две и остави да се скита, да се лута в търсене на липсващата половина, а когато я намери, най-накрая, коравосърдечно разтрогна и отне?

Жената наведе глава, а върху лицето ѝ се четеше болка и скръб. Цялата зала бе замлъкнала. Циганката стана и тихо се приближи до нея. Очите ѝ бяха светли и бистри, сякаш окъпани от летен дъжд листа. Попита с приглушен и леко дрезгав глас:

— Защо обвинявате мен за съня си, госпожо?

Вдовицата я изгледа като някаква отвратителна жаба, а после извъртя с погнуса и ужас очи към съдията, молещи го да я отърве от нея. Но той спокойно отвърна:

— И как ви е омагьосала?

— О-оо, не! Тя не е невинна! — свидетелката бързо възвърна дързостта си.

— Онзи ден я наблюдавах как се беше свила до плета, от другата страна на оградата ми. Там започва един хълм, а наоколо е пусто и обикновено няма хора. Тя явно беше намерила някаква пътека или се беше изкачила по възвишението и спуснала надолу. Седеше сгушена като просякиня, с колене вдигнати до гърдите, и нареждаше някаква циганска песен, която вятърът заглушаваше. Изражението ѝ бе отнесено и от време на време си мърмореше нещо под носа, докато мислеше, че никой не я забелязва. После се наведе напред и затършува в пазвата си, откъдето извади очукан буркан. Развъртя капачката с усилие и го изтръска във въздуха. От него изхвъркнаха две сини пеперуди, а на лицето ѝ разцъфна усмивка — усмивка сякаш че прави пакост! Едната пеперуда полетя над плета, а другата, вместо да потегли по свой път, също я последва. Гледах как двете пеперуди се гонеха и правеха сложни превъртания, подобно на въздушни акробати. — Вдовицата спря за миг и присви очи, за да намери по-добро сравнение. Заговори отначало бавно, наслаждавайки се на картината, която се бе открила пред вътрешния ѝ взор.

— Или може би на любовници, които преплитаха телата си в сладостен екстаз. Закачаха се и се дразнеха, а после бягаха. Биеха се и се сдобряваха, целуваха се за миг и отново се раздалечаваха. — Жената внезапно прекъсна унеса си и страхливо се огледа наоколо. Когато се

увери, че всички одобрително я слушаха, тонът ѝ се покачи заплашително.

— Не може всичко да е било случайно! Тя ми е направила магия! Не бяха просто две пеперуди — аз ги виждах като че ли са хора!

Съдията се обърна към обвиняемата:

— Вярно ли е това, което каза госпожа Стоянович, че онзи ден ви е видяла близо до дома си?

— Да, истина е! — циганката се разсмя и в погледа ѝ се върна същата надменна присмехулност, с която подминаваше всяка клевета и обида, за да не позволи на хората да оковат духа ѝ в унижение и срам.

— Да, такава съм! Аз съм вещица, която ви кара да си настъпвате полите и да се препъвате в тях; аз съм вещица, която омагьосва мъжете да не ви носят златен накит вкъщи, а само бърсалка за съдове; аз казвам на ветровете да ви събарят керемидите от покрива, а на мухите — да ви плюят яденето, на розите — да издивеят и да раздират роклите ви всеки път, когато минете край тях.

— Моля, дръжте се сериозно! — съдията се опитваше да я смъмри. Но после допълни благосклонно: — Искате ли да ни кажете нещо във ваша защита?

Циганката се върна на мястото си и се облегна нагло назад в стола си. Извади една дива ябълка от джоба си, плювна върху нея и я изтърка старателно в полата си, след което зарея презрителния си поглед във високото празно пространство над главите на своите обвинители и съдията.

— Да разбирам, че не. Моля, да бъде призован следващият свидетел по делото.

Мургавата госпожица се прозина от отегчение и въздъхна. Беше се отпуснала назад и предъвкваше ябълката в опит да разсее скуката, налегнала я от безкрайното съзерцаване на хората, които се нижеха пред очите ѝ като керван от мулета. Сякаш не я обвиняваха в нещо престъпно, а се оплакваха просто, че юздата ги стяга или че самарът ръби гърба им. Тя вътрешно се смееше на тези магарешки неволи, които ѝ се струваха дребнави и глупави, но магаретата нямаше как да го осъзнаят. А пък и тя не говореше на същия език като тях, за да можеха да се разберат.

Секретарят извика:

— Да влезе, госпожа Янкович!

Вратата се отвори и в нейните очертания се появи стройна дама, на около 30 години, в изискан тоалет, който следваше плътно извивките на талията и бедрата ѝ. Разнесе се приглушен шепот, а тълпата в залата се извърна, за да я огледа по-добре. Мъжът ѝ беше известен бижутер, който имаше магазини в Белград, Виена и Париж. Живееха в живописно имение в покрайнините на градчето, с огромна къща и просторни гористи местности и ливади, напълно в европейски аристократичен стил. Младата жена ходеше по пътеката с отмерена и бавна походка, а щом стигна свидетелската катедра се спря и повдигна лице към съдията. Тя свали сатенената ръкавица от дясната си ръка и без да поглежда нито Библията, нито служителката, която я държеше пред нея, повтори без да се замисли думите:

— Заклевам се да говоря истината, само истината и нищо друго, освен истината.

— Заповядайте! — нареди с жест съдията.

Когато тя зае мястото си зад катедрата, той отново се обърна към нея:

— Вие не членувате в „Женското дружество“, затова моля да ни обясните откъде се познавате с госпожица Симза?

— Не бих казала, че желая да имам в числото на приближените си, хора като...

Съдията я прекъсна:

— Моля, придържайте се към добрия тон! Познавате ли — или не — госпожицата?

— Да, познавам я.

— От кога я познавате? При какви обстоятелства се запознахте с нея?

— Преди няколко месеца съпругът ми получи поръчка от господин Карапетрович да изработи златен годежен пръстен, инкрустиран със светлосин сапфир. Двамата ни бяха на гости в лятната ни вила, за да може да бъде взета мярка за пръстена, а и понеже любовните им отношения се пазеха в тайна.

Настъпи силно стъписване, примесено с неодобрение. Господин Карапетрович беше едър земевладелец, но всички го познаваха и като благочестив и изключително набожен християнин.

— Господин Карапетрович, дойде да отмени поръчката на пръстена дни преди крайния срок, поради което бе невъзможно мъжът

ми да изпълни неговото искане, нито да му върне парите. Обяснението, което получихме от господина, беше, че той е бил омагьосан, което тогава, естествено, ни прозвуча изключително неправдоподобно и съпругът ми беше принуден да го изгони от дома ни. Малко по-късно обаче аз също станах жертва на подобни кошмари, които отнеха вътрешния ми мир и почти успяха да ме уверят, че нещата които сънувам са действителни, а не плод на въображението ми. Моля да бъде взето предвид, че нощните ми видения бяха съвсем кратко време след срещата ми с госпожица Симза. Това ме кара да се чувствам убедена — още повече, след като не съм единственият човек в залата, на когото му се е случило подобно преживяване — че тя е виновницата за големия душевен дискомфорт, който изживявам.

— Готови сме да ви изслушаме!

Младата дама започна с отчетлив тон, сякаш наблюдаваше всичко наяве пред себе си:

— Сънувах, че влизам в трапезарията с бутилка отлежало Romanée-Conti от избата на мъжа ми. Извадих от бюфета гравирана кристална чаша и с огромно удоволствие я напълних почти догоре. Виното блестеше като нажежена червена лава, но, странно — имаше неприятен вкус. Оставих го настрана. Вдигнах капака на подноса пред мен. Вътре лежеше задушен заек, заобиколен със зелено каре от маруля и малки навити лозови сърми във формата на турски възглавнички, върху които заекът бе положил морно глава. Тя бе украсена с чудесна, ръчно изработена броеница, която опасваше като венец черепа му, а лилавите й седефени зърна се разстилах по гръбначния стълб и накрая падаха близо до ребрата, покрити с тънка, прозрачна кожа. Взех вилцата и се приготвих да я забода в месото, както граблива птица забива ноктите си в плячката, която след малко ще разкъса. Изпитвах опияняващ екстаз от силата, която притежавам — усещане за надмощие на орел, самотно извисен над каменистите урви или на сова, спускаща се през нощта върху дребен бозайник с победоносен вик. Този екстаз, с който завършва всеки старателно потискан копнеж, останал твърде дълго неудовлетворен.

Бях се навела напред със затворени очи и вдишвах аромата на горещия балсамиран труп, а тялото ми се бе изкривило в гърбица на лешояд. В този момент зъбците на вилцата ми пронизаха плешката на заека, като смъртоносна стрела на ловец, и аз жадно я поднесох към

устата си, която се беше напукала и изсушила, сякаш изгоряла от слънцето земя. Налапах голяма мръвка и от гърлото ми избликна мощен фонтан от слюнка, стече се по езика и заля с пяна сливиците ми. А зъбите ми, застинали безчувствени и бездушни воденични камъни, изведнъж оживяха и се раздвижиха. Започнаха да мелят с грохот заседналото, като удавник между тях, парче месо.

Хапката обаче беше толкова твърда, че щеше да ми счупи кътниците и аз бързо я изплюх непокътната, както морето понякога изхвърля от дълбините си товари на кораби или отдавна изгубени вещи, които не е успяло да смели след като ги е погълнало.

Месото падна на масата без да е променило ни най-малко формата си от съприкосновението с моите зъби. Реших, че прислужницата ми е задрямала и го е препекла твърде много, което ме вбеси:

— Защо си станала толкова отпусната и ленива, че те мързи да ми стотвиш един заек както трябва? — развиках ѝ се аз, когато дойде при мен. — Да не мислиш, че като живееш в дворец, от Пепеляшка вече си се превърнала в принцеса? — скочих да намеря нагайката, за да я нашиbam за назидание.

В яростта си бутнах една порцеланова ваза с хризантеми, която падна на мраморния под с трясък и издрънча, но не успя да се счупи. Прислужницата ми се хвърли на земята да събира цветята и след като ги нареди внимателно обратно във вазата, ѝ заповядах да отнесе заека на ловджийските ми хрътки. Тя побърза да го вземе и да изтича на двора при кучетата, преди да съм грабнала камшика. Забави се прекалено дълго и, понеже вече бях ужасно гладна и изнервена, излязох да я търся с мисълта, че този път здравата ще я напердаша, поради нейното нахалство, което беше преминало всякакви граници.

Когато я намерих, тя хапеше кокалчетата на пръстите си в недоумение и беше готова да се разплаче от безсилие. Изглеждаше ми толкова разстроена, че желанието ми да ѝ се карам и да я бия, някак се изпари. Извърнах се неволно към мястото, където падаше погледът ѝ, но отначало не забелязах нещо нередно. Заекът лежеше в тревата между хрътките, а те го бяха наобиколили. Душеха го, но след това обръщаха муцуните си и си тръгваха. Казах си: „Обонянието им, изглежда, се е повредило. Трябва по някакъв начин да го възбудим, за да се отключи техният инстинкт.“. Подвикнах на девойката:

— Донеси одраната кожа на заека и го повий в нея като пеленаче. След като тя изпълни заръката, аз продължих:

— Сега му закърпи кожухчето с игла и конец, за да заприлича на жив и хрътките да могат да го разпознаят.

Слугинята го заши. Помислих си: „Уви, не се получи точно образът на животното, създадено от Бога! Клепачите му никога вече нямаше да се отворят сами, нито ребрата му да се повдигат учестено. По-скоро, една добре скроена имитация — безжизнена машина от кости, мускули и сухожилия. Тяло без душа, прах от прахта...“.

Хрътките отново се приближиха. Аз доволна отбелязах:

— Гледай сега, как набързо ще го разкъсат!

Бях втрещена! Те го хапеха, но после отскачаха жално и скимтяха, а остриите им зъби се търкаляха до непокътнатото тяло на тази прокълнатата твар!

По някое време се опомних. В главата ми премина: „Създателят ще направи да им изникнат нови зъби, по-остри и по-здрави от предишните“. Това прозрение ми донесе неочаквано успокоение. Гладът отново сви в болезнен спазъм вътрешностите ми и аз потърсих с очи слугинята:

— А, ти, вместо да стоиш с отпуснати ръце, иди да ми сервираш нещо свястно на масата!

Когато тя се втурна към къщата, аз реших да мина по пътеката, криволичеща през лятната ми градина. Розите бяха надигнали прелестните си главици към слънцето, а по върховете им блестяха лъчите му, които ги красяха подобно на малки златни коронки. Червените им устни бяха притихнали в затаена въздишка към него — момичета, съзерцаващи своя красив, но недостижим принц да препуска с огнената си колесница по небето.

Насадила съм този храст с декоративни рози в края на градината. Те изглеждат толкова крехки и беззащитни, но, както всяко малко нещо в природата, са изключително агресивни. По-темпераментни и чаровни са от останалите ми цветя, за да могат да ме манипулират. Ухаят много по-силно от обикновените рози и така в никакъв случай не може да забравиш да ги полееш — винаги ти напомнят натрапчиво за своето присъствие. А ти, в страха си да не ги изгубиш, постоянно угаждаш на всичките им капризи.

Нещо обаче и тук не беше наред. Огледах се внимателно. Пчелите които обикновено всеки ден идваха да си устроят разточителни пирове с цветни коктейли сега ги нямаше!?

Друг път те се настаняваха удобно на ръба на венчелистчетата и бавно всмукваха с хоботчетата си сладък нектар, подобно на турски ходжа, кръстосал крака върху извезано килимче и смъркащ опияняващо наргиле или на богат римлянин, излегнал се на ниския си креват, отпивайки амброзия от сребърен ритон зад мек прозрачен балдахин.

„Къде са отлетели днес лакомите пчели? Нима са отишли да се угощават на друго място?“ — запитах се учудено, а едно нарастващо безпокойство започна да се прокрадва в съзнанието ми.

Поя лек бриз и разтвори срамежливите розови листа. Наведох се и поех дълбоко дъх, но не усетих никакъв мирис.

Полудявам ли или цялата природа се е побъркала? Хрътките ми не искат да ядат заек, пчелите не идват в градината, а красивите ми рози са изгубили аромата си?!

В тревата съгледах два бръмбара — единият — масленозелен, а другият — медно кафяв — които бях забелязала да лежат мъртви още преди два дни. Недалеч от тях се намира малък мравуняк, напомнящ на вулкански кратер, чиито северни склонове са обрасли в зелен мъх. От него непрестанно изригва огромно множество черни, катранени мравки и те плъзват по земята като санитарни работници, пречистващи я от разлагащите се трупове на листа, зърна и насекоми. Тези мравки, с глави сходни на търнокопи, откриваха и разпознаваха безпогрешно ненужните животински и растителни отпадъци, скоро подминаваха, без да проявяват никакъв интерес към лъщящите черупки, паднали в тревата като отронени есенни листа. Чудно беше, че сега, когато нямаше как да отлетят, нито да избягат и можеха да станат лесна плячка на прелитащите отгоре им врабчета или лазещите по земята насекоми, никой не ги закачаше. Какво благоговение пред вечния им сън!

Паяк беше разстлал изкусно мрежата си, като покривало, върху тънките, изсъхнали от слънцето треви с цвят на злато. Там, обвита в дебел пашкул, висеше муха, която затворена в черния ковчег на собственото си тяло, не можеше да избяга и чакаше търпеливо да бъде изядена с надежда да се прероди. Ах, но какво ставаше — защо тази

муха, която гледам от онзи ден тук, също не беше помръднала от мястото си и още продължаваше да жужи?

— Сигурно моите очи ме лъжат — всичко това не е истина! — започнах да си говоря на глас.

— Трябва да си купя очила. Сетих се, в нощното шкафче на съпруга ми има един стар чифт, който той вече не използва.

Качих се в неговата стая.

— Его ги!

Завъртях наляво и надясно лицето си в огледалото:

— Прилягат ми чудесно!

Погледнах през прозореца: „Леко е размазано, но все пак отблизо виждам добре!“.

Отидох в градината и се надвесих над розите, бръмбарите и тревите:

— Но... какво се случва? Тези очила са по-развалени от очите ми? Сигурно мозъкът ми халюцинира от силната горещина?

Телата на пълзящите мравки са съчленени от миниатюрни опали; елитрите на бръмбарите са кристали — малахит и гранат. О боже, къде съм попаднала? Цветовете и дръжките на розите ми са направени от рубини и смарагди! Дали всичко тук не е омагьосано? Но момент, преди малко нещата изглеждаха по друг начин — сигурно очилата са прокълнати!

Захвърлих очилата в тревата и избягах. Мъжът ми се зададе по пътеката.

— Виж какво ти нося! Искях да ти го подаря на рождения ден, но не можах да се стърпя и ти го давам няколко дни по-рано.

Подаде ми ковчеже от слонова кост.

— В момента съм разстроена — не искам нищо друго, освен някой да ми върне света.

— За какво говориш, мила моя?

— Трябва да съм загубила ума си, защото не чувствам нищо. Струва ми се, че нямам нито обоняние, нито вкус, нито мога да виждам.

— Ела да те пипна. — Той сложи ръка на челото ми. — Бъди спокойна! Няма нищо, за което да се тревожиш. Сега си отвори подаръка за рождения ден!

— Имаш право. Може би съм си въобразила. — Повдигнах капачето и видях златно сърце на верижка. — Невероятно е!

— Можеш да си го сложиш още сега и съм сигурен, че всичко ще ти мине, когато се погледнеш в огледалото!

Той застана зад мен и закопча плетената верижка на врата ми. Опипах с ръка шията си и я плъзнах надолу към гърдите, за да мога да наглася внимателно металното сърце между тях. Задържах там пръстите си за миг и с ужас установих, че нямам пулс!

Обърнах се към мъжа си, но той беше изчезнал. Започнах да пиция и да тичам из къщата като обезумяла в истерично търсене на нещо, което смътно разбирах. От спалнята долових едно леко ритмично туптене и веднага осъзнах какво съм търсила през цялото време! Търсех сърцето си, което някой беше скрил от мене! Втурнах се в стаята и съгледах един часовник, който най-невинно продължаваше равномерно да тиктака! Скочих с всичка сила върху него и след кратка борба успях да го откача от стената. Разтръсках го — бях убедена, че истинското ми сърце е вътре и ще изпадне от кутията, но накрая той издрънча и една кукувица изхвъркна с кръсък.

Събудих се обляна в пот!

Госпожа Янкович замълча, за да си поеме въздух и да се съвземе от този мъчителен кошмар. Беше видимо разстроена, но високомерната ѝ увереност не беше я напускала нито за миг. Тя погледна съдията с твърдост, която означаваше, че очаква от него да раздаде справедливост с всичката строгост на закона. Лицето на магистрата обаче запази същата спокойна вгълбеност — очевидно той не се впечатляваше особено от подобни ултиматуми. Кимна ѝ леко в знак, че вече е свободна. Знатната дама сведе глава, за да прикрие искрящо студените отблясъци които се появиха в очите ѝ. После, явно не желаейки да се смесва с тълпата, с грациозната си осанка тръгна по пътеката между скамейките и напусна залата, без да дочака края на процеса.

Секретарят възприемаше нещата твърде простовато, поради което въобще не забеляза този дуел, макар през цялото време да бе вперил поглед в госпожа Янкович. Когато тя излезе, той механично прокара очи по списъка със свидетелите и извика:

— Поканете госпожа Йованович!

Госпожа Йованович произхождаше от заможно семейство, което изпитваше преклонение към славянската и европейската култура. В дома им се събираше местната интелигенция — артисти, писатели, музиканти и хора с престижно образование и положение в обществото. На една от тези сбирки тя се бе запознала със своя бъдещ съпруг — Милан Йованович — който тогава бе млад, но извънредно обещаващ автор. Произведенията му лека-полека започнаха да се отпечатват във все по-големи тиражи и моментално се разграбваха от книжарниците в цяла Сърбия. Критиците обаче ги определяха като „булевардни романи“, което твърде силно помрачаваше неговата радост. Младежката му неувереност с течение на времето бе отстъпила място на един зрял и тежък характер, който не допускаше никакви компромиси относно респекта към собствената му личност.

Госпожа Йованович като малка пишеше жизнерадостни детски истории, които обичаше да чете пред гостите и всички възторжено я хвалеха, но тя усещаше, че го правеха от куртоазия или от желание просто да я насърчат. Преди Милан да бъде поканен у тях, вече знаеше за неговите успехи и още щом като го видя се влюби, покорена от мистичната аура на този преуспяващ писател. Беше решила доброволно да принесе живота си в жертва пред олтара на неговия самороден талант, като се превърне в прилежна домакиня и майка.

След като се закле, госпожа Йованович малко неуверено зае мястото си зад катедрата и търпеливо очакваше въпросите на съдията. Той очевидно бе изненадан, че тази толкова мила и любезна жена, която стоеше винаги в сянката на съпруга си, сега се беше изправила в съда с някаква мрачна решителност. Затова я запита направо:

— Госпожо Йованович, каква е причината да бъдете тук тази вечер?

— Тази жена разби семейството ми!

— Намеквате, че я подозирате в прелюбодейна връзка със съпруга ви?! — Съдията бе удивен от думите ѝ, понеже всички познаваха господин Йованович като мъж изключително отдаден на писателското поприще и никога не бе разпространяван слух за евентуална негова любовна афера.

— Не, нямах това предвид! — върху бузите на тъжителката изби огнена руменина.

Наоколо се разнесе неодобрителен шепот. Съдията странеше от местния хайлайф и никога не участваше във вечеринките, на които се събираха видните граждани. Имаше няколко приятели, особняци също като него, с които често играеха карти, но темите им на разговор бяха далеч от светските клюки. Затова си даде сметка, че явно само той не знаеше какви събития се бяха разиграли в дома на госпожа Йованович.

— Добре, разкажете ни какво се случи — каза го с умерен тон, за да се успокоят страстите в залата.

Госпожа Йованович начена отначало неловко, но постепенно гласът ѝ ставаше все по-уверен. Малко по малко разкри неподозираните обстоятелства около един нашумял в литературните среди наскоро скандал, за който мнозина говореха, но почти никой не знаеше какви са подробностите.

— В „Женското дружество“ често слушах за злонамерените деяния на госпожица Симза, които, да си призная, силно ме плашеха. Но нито аз, нито съпругът ми имахме никакви допирни точки с нея, поради което се успокоявах, че вероломните ѝ кроежи никога няма да ни застигнат. Сега ще ви разкрия съня си, от който започна всичко.

И тя поде някак въодушевено:

— Бях се навела над кръгла синя тава с насипано пухено брашно, което се издигаше на висока купчина. В средата имаше издълбан дълбок кладенец, на чието дъно лежеше жълтък от сурово яйце. Налях чаша вода в пресъхналия кладенец — тя преля през неговото гърло, подобно на буйна река, излязла от коритото си, която размеква буците пръст по бреговете си, смъква ги и ги отнася. По същия начин се свличаше брашното от двете страни на кладенеца и той го поглъщаше, а аз доливах нова вода, бърках и мачках тестото с всичка сила. Носех лenen сукман и бяла риза, която се връзваше под бюста и го оставяше свободно да пада надолу, а отпред — престилка на шарени райета. Тестото обаче отказваше да омекне, а полепваше по пръстите ми и се късаше като заемаше остри причудливи форми, придобиващи очертанията на призрачни замъци и планински пейзажи. Внезапно забелязах една мравка, която изпълзя от брашното и се покатери по страничния ръб на тавата. Докато я гледах как тича по ръба, в един миг душата ми напусна тялото и се всели в нея.

Въжетата на две големи черковни камбани се изпъваха силно напред-назад, при което камбаните се разклащаха силно и изплезваха

червените си, медни езици от умора. Накрая едвам се спираха, пресипнали и запотени, за да си поемат въздух. Те се надвесваха над слузеста бяло-жълта плацента, в единия ъгъл на която стоеше абортиран ембрион. Камбаните биеха, за да възвестят този светотатствен акт, но от гърлата им не излизаше нито звук.

Видях пещера от сребърна руда, която блестеше — подът приличаше на каменист бряг, но вместо с назъбени скали, беше осеян с неравни възвишения подобни на вълни. Те правеха вътрешността ѝ да изглежда като разбушувало се, набраздено море. Една грамадна вълна сякаш бе замръзнала във въздуха, в шеметния си вихър, преди да се разбие в стените на пещерата. Тази застинала във вечността вълна имаше цвета, който придобива морето, когато пръстите на нощта се спуснат върху него и го обвият в прозрачен воал от бледа, синя мъгла. Около гребена ѝ, като морска пяна, проблясваха безброй големи и малки заскрежени в снега светулки. Когато лъчите ги огряваха те подобно на балерини, облечени в сияещи копринени костюми, заиграваха буен танц на сцената в светлината на прожекторите.

— Мамо, мамо! Виж! — гласът на дъщеря ми, която влетя в кухнята, ме накара да се завърна начаса в собственото си тяло.

Детето носеше златисто перо в протегнатите си към мен ръце. Взех го и още щом го докоснах разбрах, че мравката някак си ми беше предала способността да съзерцавам света през нейните очи. Едновременно с нещата около мен, аз ставах мълчалив свидетел на тяхната история в някаква приказна реалност, която се откриваше пред вътрешния ми взор.

Стоях на балкона на втория етаж, който гледаше към малките калдъръмени улички и блестящите като захарни стъкленици сгради в далечината около площада. Отпред беше градината и аз забелязах Ерос — древногръцкия бог на любовта, който летеше между покритите с цвят овощни дървета и се насочи към полянката пред къщата ни. Той бе невидим за околните, защото тялото и огромните му криле бяха прозрачни и се обагряха с цвета на небето — от бяло и атлазено синьо, до огнено — червената жарава на облаците при залез, пурпурно и дори катранено черно през нощта. Крилете му караха знойния въздух да трепти при всеки техен удар, с който той се приближаваше към мен. Красивият юноша застана някак пред слънцето и целият стана златен, а после откъсна едно перо от крилете си и ми го подаде. Аз прострях

ръка, за да го взема, но го изпуснах и то с въртеливи движения във въздуха падна долу в тревата.

Видението изчезна. Бързо дойдох на себе си и казах:

— Това прекрасно перо би било чудесен подарък за приближаващия юбилей на баща ти, стига да го лакираме и да му намерим подходяща кутия.

Но тя възрази:

— Омръзна ми всичко все да е за него! Все едно ти нямаш други деца, освен баща ми!

Замисли се и троснато добави:

— Ще продам перото на търг и с парите ще купя по нещо хубаво за нас двете. Ако ти, както винаги, нямаш охота за нищо, ще направя подарък единствено на себе си.

После грабна обратно перото от ръката ми.

— Но перото е много красиво и ще зарадва баща ти.

— Да, но няма да му е от полза. Омръзна ми всичко да е все за баща ми. Постоянно да му отдаваме почит като на герой от войната. Че какво толкова е направил? Написал е няколко розови романа, четени от съзливите домакини като тебе, които си седят вкъщи и си мечтаят за любовни авантюри, докато животът им минава в миризливата кухня. Да, и докато се чудят дали първо да остържат почернелия мармалад от дъното на тенджерата или да гледат да не изгори пилето с картофи за вечеря.

— Не говори така за баща си!

— Обувките ми са се изгъркали и нямам с какво да ходя.

А после, явно предугаждайки моя отговор, отсече:

— И искам този път да си ги избира и да си ги купя сама!

Дъщеря ми се обърна и се затича право към стаята си, стискайки здраво перото в ръката си. По пътя се препъна в една от износените си лачени чепици и я ритна показателно към мен, за да видя по-добре, че на нея наистина й трябва нов обувки.

Едва сега си дадох сметка, че малката ми дъщеря вече се превръщаше в стройна девойка, която желаше да бъде самостоятелна и да поеме живота си в свои ръце. Имаше купища обувки, но най-много харесваше тези, лачените, понеже бяха на мода и винаги се кипреше с тях, когато излизаше из града с приятелките си.

В събота задният двор на къщата ни беше превърнат в аукцион. Изсипа се не малка тълпа, за да види това „златно перо“, което никой не вярваше, че е направено от истинско злато, защото ако беше така, то сигурно щеше да е по-скоро излято. Повечето от хората тук бяха приятели на семейството, които се бяха съгласили да дойдат просто от любезност.

Дъщеря ми постави перото в малка кристална ваза на слънце и то заблестя величествено. Сега редица от посетителите се съгласиха, че действително е удивително и може би не са си загубили времето, за да дойдат да го видят. Един отчаян влюбен дори лансира теорията, че перото е от митична древноизточна птица и реши, че може би точно то ще му помогне да спечели сърцето на своята любима. Той настояваше да го купи, за да ѝ пише писма и се спречка с възрастна жена, която желаше да го подари на своя приятелка, съдържателка на отворил наскоро врати бутик за френски парфюми.

Побързах да се намеся преди страстите да се разгорещят и да се включат още хора в наддаването.

— Моят съпруг е известен писател. Искам перото за него.

— А какво сте готова да дадете?

— Ето този чифт лачени обувки.

Изражението на дъщеря ми се промени. Тя щеше да ахне от възторг, но някак си се възпря.

— Съжалявам, но на търга се приемат единствено пари.

— Сигурна ли си? — отвърнах аз. — Не е ли по-добре да придобием нещо, което жадуваме?

— С изкараните пари ще мога да си купя не едно, а поне няколко неща, каквито ми хрумнат на ума.

— Да, но ако ти кажа, че може да разполагаш с пари, но да не получиш онова, за което копнееш? Защото този беше последният чифт лачени обувки, останал в магазина.

Дъщеря ми се позачуди, но разбра, че не е в състояние да устои на изкушението и каза с неохота:

— Е, щом е за вашия съпруг... Щом мислите, че едно изящно перо ще го вдъхновява да пише по-добре, нека направим сделката.

На другия ден вече пътувах с влак до столицата, където опитен майстор щеше да го подостри за писане и да лакира поотделно всяко

едно от влакънцата му, без те да се слепват, за да остане перото в цялото си великолепие — пухкаво и бухнало както преди.

Старият човек огледа перото, а после го постави внимателно под микроскопа си. Пропорциите между дръжката, стеблото и ветрилото не бяха като при никоя от познатите птици. Майсторът недоумяваше откъде, аджеба, се е взело, защото би могъл да се закълне, че пластинките и кукичките му са от чисто злато, ако не бяха толкова фини и еластични.

Аз реших да премълча тайната за чудната му поява, като само споменах, че дъщеря ми го е намерила в градината. Все още не желях никой да разбере, че това перо ми бе подарено от самия Амур — вестителя на лекокрилата любов, която се спускаше като неземно опиянение над хората и после си тръгваше така ненадейно, че те не знаеха какво са правили, кои са били и къде са се изгубили през цялото онова време, когато са й били подвластни. Да, Амуровото перо наистина бе необикновено, защото бе изтъкано от любов. От любов към собственика си — то непременно искаше да го направи щастлив. И понеже изначалната му притежателка бях аз — перото явно усети, че ще трябва първо да благослови мен, а после да дари благодат и на мъжа ми, като междувременно и дъщеря ни стана честита, понеже тя получи най-хубавите обувки в града. Защото перото дори да сменеше своя владетел, винаги ощастливяваше всички по пътя си и разпръсваше любов и радост, и чак тогава магията му спираше да действа. Или поне аз така изтълкувах съня си, когато се събудих на сутринта!

На другия ден Милан провеждаше литературен кръжок в кабинета си. Участниците бяха посветени негови възпитаници, някои от които пристигаха дори от далечни градове, за да слушат лекциите му по творческо писане. На почивката аз им поднесох кафе и използвах възможността да споделя среднощното си съновидение, като спестих, разбира се, непристойните думи на дъщеря ни. Всички приеха съня за поличба, че „боговете“ са благосклонни към техния ментор и изпращат вестител да му съобщи, че творческата му суша е приключила. Мъжът ми не бе издавал роман от цели пет години и се терзаеше, че вече не е в състояние да открива свежи идеи. Въпреки това клатеше глава, че не вярва в подобни предзнаменования, макар широката му усмивка да издаваше, че бе твърде поласкан.

След няколко дни обаче, съпругът ми трескаво обмисляше сюжетната линия на едно ново произведение, което, по думите му, нямаше да има нищо общо с предишните. Вдъхновението му беше толкова силно, че не спеше по цели нощи, докато в следващите три-четири месеца не завърши книгата си. Той надълго и нашироко обясняваше художествените й достойнства пред възхитените си последователи, докато накрая на началника на пощата, господин Семиревич, който беше един от тях, му хрумна чудесната мисъл да изпратят ръкописа до „Обществото на сръбските писатели“. Милан, отначало, енергично се съпротивляваше, но всички в един глас твърдяха, че напълно заслужава да получи това дълго чакано признание и той накрая отстъпи и ги остави да направят, каквото бяха наумили.

През последните няколко седмици аз също бях изпаднала в писателска треска, но понеже си знаех, че не съм в състояние да сътворя нещо сериозно, бях решила да нахвърлям един спомен просто за свое собствено удовлетворение. Когато бях ученичка прекарах незабравима ваканция при баба и дядо на село и спомените от нея изплуваха твърде вълнуващо в съзнанието ми. Тогава, през юношеските ми години, преживях първата си любов и, кой знае защо, реших да опиша неподправените вълнения, страховете и трепетите, които за пръв път се бяха събудили в душата ми. Естествено измислих други имена на героите и разказах нещата от позицията на страничен наблюдател, защото не желяех да разголям интимния живот на участниците в нея пред погледите на любопитната читателска аудитория.

Една вечер, когато семейно бяхме отишли на театър, в дома ни дошъл издателят на съпруга ми, господин Алексич. Той бил научил, че Милан подготвя нова книга и решил да ни посети, за да поговори с него за творческите му планове. Ние не заключваме къщата, когато излизаме и често оставяме лампите светнати, затова човекът влязъл вътре, понеже му дошло на ум, че не чуваме хлопането по външната врата. Когато отварял вратата една по една и най-сетне се убедил, че ни няма, съгледал до пишещата ми машина копие на повестта, която бях вече завършила. Взел напечатания текст, като сметнал, че това е последният труд на Милан и, понеже знаеше за предстоящия му

юбилей, го осенила идеята да изненада автора с едно луксозно издание, с твърди корици и гланцирани листа.

На следващата сбирка на литературния кръжок началникът на пощата донесе писмото с отговора от „Обществото на сръбските писатели“ в Белград. Много се развълнувахме, а Милан разпечата плика, но не можа да издържи повече, затова помоли господин Семирович да го прочете на глас пред всички. Писмото съдържано изброяваше някои от добрите качества на романа, но като цяло преобладаваха препоръките, съветите и напътствията. Съпругът ми обаче съумя да прикрие разочарованието си и да продължи занаятието по обичайния начин, все едно всичко си бе в реда на нещата, като дори се опита да се шегува.

На тържествения юбилей, когато Милан празнуваше двадесет години от издаването на първия си роман, пристигнаха писатели и гости от цялата страна, а имаше и няколко негови колеги, дошли от чужбина. В разгара на празненството приятелите му го приветстваха с кратки речи, изпълнени с елегантен хумор, на които подпийналата компания весело ръкопляскаше и се забавляваше. Последен взе думата господин Алексич. Обстойно разказа историята за творческия възход на автора Милан Йованович, като накрая извади от чантата си красиво подвързана книга и започна да чете избрани откъси от нея. Присъстващите слушаха в захлас, защото смятаха, че пред тях е новият любовен роман на писателя, а когато прочита свърши, последваха гръмки аплодисменти. Издателят обяви, че от няколко дни тази стилна художествена творба е по рафтовете на книжарниците в цялата страна и се радва на небивал успех, само че той е запазил тайната до настоящата вечер. Милан беше объркан и не знаеше какво да отговори на адмирациите, които се сипеха от всички страни, а на мен ми премаля, защото предчувствах надигащата се буря.

Моята повест получи твърде ласкави отзиви от критиката, а не след дълго пристигна и покана да се присъединя към „Обществото на сръбските писатели“. Но преживяният скандал съсипа Милан. Той изпадна в дълбока депресия, затвори се в кабинета си и започна да пие. Не приема никого при себе си и спря да общува дори с мен и приятелите си.

— И смятате, че въпросният сън е подвел мъжа ви и е причина за дълбокия разрив помежду ви?! — не се съдържа съдията.

— Да, Ваша светлост! Преди това не сме имали никакви пререкания, а бяхме заедно и благополучно семейство! — изрече го смирено, но с неприкрита болка в гласа си.

Съдията въздъхна. Не беше в състояние да си обясни как тази жена съчетаваше в себе си едновременно толкова възхитителна интелигентност и огромна доза наивност. Посочи ѝ с ръка да заеме някои от останалите празни столове в залата и попита секретаря:

— Има ли още свидетели?

— Да, само един. — И без да дочака подкана извика:

— Нека да заповяда господин Вулович!

Господин Вулович биеше тъпана в градския духов оркестър, но въпреки че прехвърляше петдесетте, все още не се беше задомил. Живееше в малко село, недалеч от тук, и всяка сутрин идваше, а вечер се прибираще пеша. Макар да подражаваше на градските маниери, някак и облеклото, и обноските, и занемареният му външен вид издаваха неговия селски произход. Когато говореше с някой, на лицето му разцъфваше угодническа усмивка, а в случай че насреща му стоеше красива жена — още и очите му се овлажняваха и заблестяваха хитро. Щом обявиха името му и влезе в залата, всички, включително и съдията, бяха изненадани, че има и мъж сред свидетелите. Държането му обаче будеше смях и присъстващите се нагласиха по-скоро да се забавляват, отколкото да вземат насериозно неговите показания.

Секретарят се наведе и прошепна няколко изречения в ухото на съдията. Последният видимо озадачен, но все пак с добронамерен тон, запита:

— Господин Вулович, току-що ми съобщиха, че именно от вас е тръгнала мълвата за чудодейните способности на госпожица Симза. Бихте ли уточнили кое ви накара да мислите, че в поведението ѝ има нещо необичайно?

— Тази жена е вещица! — изрече го убедено, но в гласа му се прокрадваше суеверен страх.

— И защо смятате така?

— Аз пръв я забелязах — пристигна в селцето ни, заедно с панаира, по средата на миналото лято. Беше разположила невзрачната си шатра между стрелбищата, люлките и продавачите на захарен памук, пушеше лула и гледаше на карти. Още щом я зърнах разбрах, че притежава някаква тайнствена сила, от която ме полазиха тръпки.

Преструвах се, че зяпам шаренията по сергиите, но през цялото време внимателно я изучавах. Към нея се приближи един мой набор, който от дълго време се беше запилял някъде из странство и вече почти всички го бяхме забравили. Тя хвърли картите, а аз се смесих с тълпата и застанах наблизко, за да чуя какво ще му каже. Гледаше го в очите и го обрисова точно такъв, какъвто го помнех от ученическите години. Първоначално човекът се смееше и се опитваше да се задява с нея, но като усети, че циганката е в състояние да различи душата му, силно се притесни, плати и бързо-бързо си тръгна.

— Е, с малко повече наблюдателност и проникателност всеки може да бъде добър психолог! — подметна съдията.

— Чакайте, още не сте чули най-интересното! Когато се разхождах из панаира стигнах до кръгла полянка, на която стар циганин свиреше на гъдулка и подканяше добре охранената си мечка да показва разни номера. Пред тях стоеше овехтял цилиндър, вероятно бивша собственост на някой клоун от цирка, в който публиката пускаше едри и дребни монети. А бяха го наобиколили и една сюрня хлапета, които подмятаха разни лакомства на мечката, смееха се, дюдюкаха и се закачаха с нея.

Отзад се приближиха двама калпазани, единият от които носеше клонка от дърво с големи, остри червено-кафяви шипове, разбутах малчуганите и незабелязано я хвърлиха в краката на хайванчето. Мечката изрева от болка, с рязко движение на главата успя да откачи синджира от пояса на стопанина си и се втурна на свобода сред сергиите на панаира, като събаряше и трошеше всичко пред очите си. Настъпи невидждана суматоха — жените пищяха и дърпаха децата, навалицата се блъскаше и препъваше в масите и разпилените купища дрънкулки, хората падаха по земята и ставаха, опитвайки се да избягат от пътя ѝ.

Краят на синджира се оплете в железен стълб, забит здраво в земята, и спря устрема на животното, което го изпъна и застана на задните си крака. Мечката обаче не се усмиряваше — дърпаше се, теглеше се и не даваше на никой да я приближи; замахваше гневно с ноктите си във въздуха и ревеше с цяло гърло, въртеше се и се усукваше, но не успяваше да се отскубне. Вдигаше нагоре тежката си глава, прилепяше ушите си и се зъбеше. По муцуната ѝ се стичаше пяна, очите ѝ бяха кървясали, козината настръхнала, а от пастта ѝ се

разнасяха звуци, които караха сърцата ни да се свиват в гърдите от страхотия.

Неколцина по-млади юнаци първи се окопитиха и се заоглеждаха да намерят някакво оръжие, с което да спрат развилнелия се звяр. Пред ниска, кирпичена къща стоеше купчина от скоро насечени големи, яки прътове. Мъжете дръпнаха по един от тях и заобиколиха мечката като се пробваха да я зашеметят като я халосат по главата, но тя чупеше дърветата на трески със силните си предни лапи. Циганинът беше донесъл здраво и дълго въже, с примка на предния край, и се целеше да го метне подобно на ласо върху шията ѝ, но все не успяваше.

Борбата се беше уталожила за кратко, когато се чу протяжна, монотонна мелодия. Всички изумени се обърнахме нататък — госпожица Симза свиреше на глинена окарина на няколко крачки зад групата разгорещени преследвачи. Мечката също сякаш се смути, ръмжеше като замаяна, а после приклепна на задните си лапи и седна напред площада, напред изпотрошените сергии, отпусвайки бавно туловището си. Циганката се приближи с предпазливи стъпки до нея, разви кърпата, която носеше на главата си и я метна внимателно на очите ѝ. После огледа наранената предна лапа и с ловко движение мигновено извади забилия се навътре огромен бодил. Животното силно изстена, а циганката дръпна забрадката си и побягна настрана. Мечката издаде още няколко звуци, след това затихна и не след дълго успяха отново да я вържат, без тя да се съпротивлява, видимо облекчена от непоносимите болки, които ѝ беше причинил острият шип.

Свидетелят се обърна към магистрата, като понижи гласа си и се стараеше да му придаде удивление и страхопочитание:

— Кажете ми, виждали ли сте някой така да повелява на зверовете и те да му се покоряват?!

Съдията се усмихна и на свой ред запита:

— Господин Вулович, а вие сънувахте ли някакъв странен сън след тези събития?

— Да, Ваша светлост, аз пръв станах жертва на нейното чародейство и предупредих дамите от „Женското дружество“!

— Каква работа имате с „Женското дружество“?

— Често репетираме заедно. Нашият духов оркестър винаги свири на концертите, които изнасят.

— Добре! И как пострадахте? Какво толкова трагично ви сполетя насън?

— Още същата нощ, като притворех клепачи, нейният поглед ме преследваше. Кикотеше се ехидно, от което кръвта ми се смразяваше в жилите, сякаш ми се надсмиваше, че през цялото време е знаела, че я следя. Мятах се и не можех да заспя — очите ѝ ме бяха урочасали. Щом се унасях за някоя минутка ми се явяваха кошмари: виждах я като дъщеря на Дионисий — надуваше рог на поляна с диви ягоди, някъде дълбоко в гората, а ние, мъжете от селото, пълзяхме потни, с изкаляни панталони, разпасани ризи и обувки, чиито незавързани връзки се влачеха по тревите. След нас по земята оставаха слугести следи, като от охлюви; После ми се присънваше лежаща в сребърна вана. Пъргави джуджета с морски раковини събираха утринна роса от камбанките на сънените цветчета и пълнеха с нея коритото. Тя разтъркваше тялото си с кълбест сунгер, а пяната по меката ѝ, нежна кожа я правеше да изглежда сладка и рохкава като вътрешността на сладкиш...

— Господин Вулович, спрете да ни занимавате с еротичните си фантазии! — грубо го прекъсна съдията.

Публиката се заливаше от смях. Магистратът удари гневно с чукчето по масата, в резултат на което веселието бързо затихна.

— Това ли е всичко?

Мъжът премигваше уплашено и заекваше.

— Но о-още не съм ви раз-разправил съня си!

— Добре, продължете! Но, ако обичате, ни спестете пикантните подробности! — вече с по-мек тон го подкани съдията. — Иначе ще ви отнема думата!

— Да, Ваша светлост!

Помълча миг-два, за да си припомни докъде беше стигнал. После боязливо подкара нататък:

— Чак призори съм задремал. Присъни ми се старата каменна чешма на нашия селски площад, върху която се издига бронзова статуя на жена, държаща кошница върху главата си. Сънувах, че през деня младите девойки изсипваха в нея сочни червени ябълки, набрани от овощните им градини. Малко след полунощ излезе буен вятър, на небосклона се заформиха навъсени черни облаци, които засенчваха звездите и обвиваха в непрогледен мрак площада с прохладната чешма и цялата околност.

Смълчаните листа наоколо започнаха да съскат заплашително. От дворовете едно след друго изскачаха летящи розови прасенца, а от гората също се показва хвърчащо стадо от диви свинчета, нашарени с жълти и сиво-кафяви ивици. На някои от тях вече се показваха бивните, което придаваше още по-голяма войнственост на освирепелия им външен вид. Когато двете орди стигнаха до кошницата с ябълки се разрази яростен бой — чуваше се само пронизително квичене, бесен рев и жални стонове, заглушавани единствено от гръмотевиците на разрастващата се буря.

Някои от прасенцата успяваха да се доберат пребити, с последни сили, до кошницата с ябълките и ги налапваха цели, докато вятърът люшкеше изподраните им, зачервени тела във въздуха, а те скимтяха от удоволствие. Впиваха зъбите си в сладката кора на плодовете и започваха да премляскват блажено докато киселият сок от меката им сърцевина шурнеше навън и заедно с прасешките лиги потичаше надолу като разпенен водопад, заливайки лицето, гърдите и бедрата на скулптурата. Девојката продължаваше обаче да стои притихнала, невъзмутима и величествена, без да се трогне от това разюздано пиршество.

Небето отново се проясни. Луната и звездите се показаха иззад дебелата, тъмна завеса на облаците. Ябълковите огризки се бяха натрупали на купчинки по земята и привличаха рояци от малки светли мушици, които се сливаха с тях в нещо наподобяващо бял люляков облак, от чиято вътрешност се разнасяше сладка, упойваща миризма. Хищните комари, усетили струите гореща кръв, стичащи се по ожулената и протъркана прасешка кожа, с тихо едва доловимо жужене се приближаваха и жилеха животинките в сгъвките на ушите, краката и корема. Прасетата правеха сложни пируети във въздуха — пърхащи усилено с крила се опитваха да превият тялото си, за да се почешат с копитата си и облекчат парещия сърбеж. Накрая кошницата се изпразни и не след дълго всички те отлетяваха бързо, откъдето бяха дошли — в гората и по селските дворища.

На сутринта, на мястото на среднощната сцена, останаха само разхвърляни дръжки и семена от ябълки, които вятърът хвана в шепата си и разнесе да засее отново в близките градини. Злощастно диво прасенце, с разкъсан заден крак и наранено крило, се беше проснало в тревата и дишаше тежко. То не бе успяло да отлети заедно със своите

събрата и сега започна да се влачи по корем, за да се скрие през деня от любопитните хорски погледи. Кървавата диря след него обаче излъчваше достатъчно силна миризма, за да разпали обонянieto на голям скален орел. Той се спусна, сграбчи го и започна да се издига плавно високо във въздуха, оставяйки покривите на къщите да се мерзелят като червени манатарки долу в равнината. Прасенцето бе свило вътрешностите си на топка и коремът му бе хлътнал болезнено, докато краката му висяха безпомощно между кривите остри нокти на грабливата птица. Животинчето изквича силно — орелът наведе навъсения си поглед да види какво става, а то надигна зурлата си към него и оголи зъбите си, за да го захапе. Птицата инстинктивно разхлаби болезнената си хватка и го пусна да пада свободно надолу. Прасенцето, доколкото можа, успя да разпери прекършените си криле и така се приземи невредимо върху покрива на моята къща. Покатери се върху комина, провря се през него и се строполи на меко в пепелта, останала в огнището. После се изправи и пропълзя до леглото ми, заваляйки се на една страна, поради навехнатото си краче и се мушна на топло под одеялото ми, където очакваше да намери закрила от дебнещите го навън опасности.

Когато се събудих късно сутринта, бях още под влиянието на този чуден сън. Разтърках щастливо очи и вдигнах одеялото, за да намеря къде се е скрило клетото животно. Бях сигурен, че то е още там и трогнат от неговите среднощни патила, мислех да го нахраня, да превържа бутчето и крилцето му и, когато оздравее, да го пусна на свобода. Като не го открих в постелята си, надникнах под леглото и претършувах цялата стая, но от него нямаше и помен. Обзе ме меланхолия — сякаш бях изгубил скъп приятел, който сега ми липсваше. Изведнъж както бях забол безрадостно глава в униние, някакво приятно чувство започна да се надига във вътрешностите ми. Затворих очи и го усетих. Прасенцето не ме беше напуснало, както си мислех. Аз долавях скритите му мисли, копнежи и пориви да преминават през мен.

В близките дни не се налагаше да ходя до града, затова се залисах в шетане из къщата, работа по двора и разправия със стоката. След вечеря се приготвих да лягам, но седнах в кревата и отново започнах да размишлявам върху този странен сън. Почувствах в мен да се надига безмерен гняв — цялото ми същество възнегодува срещу

пошлата гавра, на която беше подложена невинната девойка на площада, за да направи цялото село щастливо. Тя доброволно поемаше върху себе си варварските набези на развилнелите се прасета, за да отклони вниманието им и да не им позволи да осквернят бистрата, студена вода на чешмата, която утоляваше жаждата на хората и добитъка в знойните горещини. Бронзовата жена продължаваше да стои величествено със стройна, изпъната снага и ясен чист поглед, без да се огъне под непосилното бреме на срама, което всяка нощ трябваше да изтърпява.

На сутринта излязох на улицата, където си играеха хлапетата и повиках две момичета. Платих им предварително и ги накарах да оберат няколко снежнобели рози, които растяха в градината ми. Те бъркаха в сърцевината на розовия храст и разкъсваха цветовете му на десетки светли листчета, които събираха старателно в плетените си малки кошници. Имах и аленочервени рози, но не позволих на децата да откъснат от скверните им цветове.

После облякох черния костюм, който стоеше изгладен в гардероба ми, приготвен за официални случаи. Отправихме се към площада — аз вървах забързано с широки крачки докато девойчетата подскачаха радостно след мен, въртяха се и се смееха с младежки ентусиазъм. Беше им наредено когато пристигнем да запазят пълно мълчание.

Щом се изправих пред чешмата, аз погледнах с благоговение младата жена, поклоних се и паднах на колене пред нея. Децата помислиха, че съм спрял, за да пия вода и не престанаха да си бърборят и да се заливат от смях. Смръщих се и им шътнах да замълчат. Те се подчиниха безропотно като ококориха очи с интерес, виждайки, че се каня да направя нещо твърде важно и съдбоносно. Аз пребърквах с нервен жест джобовите на самото си, докато накрая извадих малка кутийка. Отворих с треперещи пръсти капачето ѝ — в нея имаше скъп годежен пръстен, който се предаваше по наследство още от моята прабаба, и зададох въпроса:

— Ще се омъжиш ли за мен?

Момичетата мислеха, че репетирам репликите за своята любима и се опитваха да запазят самообладание, но накрая не издържаха при вида на тази комична сцена и се разсмяха до сълзи. Аз се обърнах и жестикулирайки усилено им давах знак да хвърлят розовите листа над

главата на „годеницата“ ми, но те продължаваха да тресат конвулсивно телата си като силно разклатени от вятъра круши. Целият почервениял, ревах срещу тях:

— Не ви ли е срам?! Малки нехранимайковци такива! За това ли съм ви платил, да ме излагате?

Децата застинаха на местата си. Последваха две-три секунди мъчително недоумение, след което, уверили се, че не се шегувам, се спогледаха стъписано и уплашени захвърлиха кошниците си. Започнаха с бавни крачки да отстъпват назад, докато накрая хукнаха и се изгубиха от поглед в кривите улички на селото.

Лицето на свидетеля бе придобило трагично изражение, с което очевидно се стремеше да покаже колко неблагоприятни са били последствията за него.

— И каква вреда смятате, че ви е причинила госпожица Симза?
— попита магистратът.

— Този сън ме накара да загубя разсъдъка си, което бе добре дошло за моите роднини. Те бяха хвърлили око на имотите ми и след посочения случай искаха да ме настанят в лудница и да заграт цялото ми наследство.

— Така, разбирам! Господин Вулович, благодаря ви! Моля заемете мястото си, ако обичате!

В залата се възцари тишина в продължение на няколко тягостни минути. В действителност се оказваше доста трудно човек да успее рационално да подреди в главата си заплетената картина от тези толкова необичайни обвинения. Наистина каква бе госпожица Симза — зла магьосница, лукава прорицателка или тънка познавачка на обърканата ни душевност? А може би сънищата просто разкриваха вътрешния свят на потърпевшите, техните неизречени на глас надежди, страхове и съмнения?

След кратък период на размишление, съдията, все още умислен, се изправи, за да обяви решението си. В този миг усети, че под въздействието на някаква мощна магия душата му се отделя от тялото и полита в необятните космически простори. От другия край към него се носеше циганката, а наоколо се разливаше омайна, величествена музика. Душите им се съединиха в безметежен танц в самотния мрак между сияйните небесни светила, чудно оцветени мъглявини и митични съзвездия.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.